

THOUGHTS AND METHODS OF FOREIGN SCIENTISTS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Maripova Gulsora Saydaliyeva Mamura

Fergana State University

Teachers of the Department of Foreign Languages in Natural Sciences

Annotation: The article describes the views and methods of foreign scholars on the basics of teaching foreign languages, theories and views, opinions on the natural method of teaching.

Keywords: Interesting, natural, method, method, culture, politics, capitalism, period, world, community.

HORIJIY TILLARNI O'RGATISH BO'YICHA CHET EL OLIMLARINING FIKRLARI VA METODLARI

Maripova Gulsora Saydaliyeva Ma'mura

Farg'ona davlat universiteti

Tabiiy yo'nalishlar bo'yicha chet tillari kafedrasida o'qituvchilari

Annotatsiya: maqolada chet tillarini o'qitish asoslari bo'yicha chet el olimlarining fikrlari va metodlari, nazariya va qarashlari, o'qitishning tabiiy usuli borasida fikrlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: qiziqarli, tabiiy, usul, metod, madaniyat, siyosat, kapitalizm, davr, dunyo, hamjamiyat.

Dunyo hamjamiyatida XIX asrning 70-yillarida G'arbiy Evropada jiddiy iqtisodiy o'zgarishlar ro'y bergan davr bo'lgan. Kapitalistik aloqalarning rivojlanishi, savdo bozorlari va xom ashyolar uchun kurash bilan birga chet tillaridagi nutq so'zlashuvi nutq so'zlashuvi juda keng qatlamdan talab qilinganligini talab qildi. Shu munosabat bilan jamiyatdagi jamiyatning ijtimoiy tartibi chet tillarida o'qishga doir o'qishni o'zgartirmoqda. Kulish va usullar ushbu talablarga javob bermadi. Pedagogika fanlari tayyorlanmagan. Shu munosabat bilan Kengashning xorijiy tillarni o'rgatish usulida yangi tajriba va ba'zi metodologlar qayta ishlab chiqila boshlandi. Ushbu yangi usul "tabiiy" deb nomlangan. Tabiiy usulning mohiyati bir xil sharoitni yaratish va bola tomonidan ona tilini tabiiy assimilyatsiya qilish bilan bir xil usulni o'rgatish va bir xil usulni qo'llash edi. Shunday qilib, usulning nomi: tabiiy yoki tabiiy. M. Berliitz, F. Guen, M. Valter va boshqalar ushbu usulning eng taniqli vakillari edi. Tabiiy usulda o'rganishni amalga oshirishning asosiy maqsadi talabalarga chet tilida gapirishni o'rgatishdir. Ushbu usul tarafdorlari so'zlarni o'rganib chiqdilar, talabalar o'qish va yozish texnikasi tomonidan o'rganilgan tilda o'qish va yozish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ular asosan boshlang'ich bosqichning uslubiy usulini ishlab chiqdilar va talabalarni asosan amaliy maqsadlarga intilishadi, deb ta'kidlashadi. M. Berliitz kattalar uchun darsliklar muallifi sifatida kattalar va ba'zi sharqiy tilni o'rganishda darsliklar muallifi sifatida chet tillarini o'qitish metodikasi tarixida ma'lum. Uning usuli faqat amaliy edi. Turli tillar uchun Berlian darsliklari bir xil materialda va bitta namunada qurilgan.

Til materiallarini idrok etish to'g'ridan-to'g'ri bo'lishi kerak va o'tkazib yuborilmaydi: talaba tashqi so'zni mavzu yoki harakat bilan do'stona va boshqa til so'zi bilan emas, balki tashqi so'z bilan bog'laydi. Grammatik tushunchalar ona tilining taniqli shakllari bilan taqqoslash bilan emas, balki intuitiv kontuitiv hisoblanadi.

Materialning mahkamlanishi o'qituvchini taqqoslashdan maksimal darajada foydalanishda taqlid qilishdir. Ona tilini o'rgatishdan butunlay chiqarib tashlanadi. Yangi tildagi hodisaning qiymati turli xil ko'rinishda aniqlanadi. Barcha yangi til materiallari og'zaki kiritiladi. Eng munosib ish shakli o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi muloqotdir. Berlice Vative tilini yo'q qilish tarjimaning til tuyg'usini rivojlantirishga imkon

bermaydi, bu har doim sun'iy izni olib yuradi. Yangi materialning og'zaki joriy etilishi talabalar yaxshi talaffuzni eshitishlari va taqlid qilish uchun to'g'ri namunaga ega bo'lishlari sababli. Berlian usulidagi dars quyidagi bosqichlarni kiritdi: ravshanlikdan foydalanib, yangi so'z boyitish tushunchasi; Suhbat o'qituvchisi tomoshabinlar bilan; Talabalar tomonidan rasmlar tavsifi; O'qish darslik va yakuniy suhbat mavzularini ishlab chiqdi. Fransua Guen (1831--1898) xuddi M. Berlitz kabi tabiiy usul vakili bo'lgan. Ichki ko'rinishga ega bo'lganligi sababli xorijiy tillarni o'rgatish usulida ma'lum bo'lib, ular individual hodisalarni sezilarli tajriba va harakatlar asosida doimiy zanjirga bog'lashga imkon beradi. 2-5 yoshli bolalarning o'yinini tomosha qilish, Guen o'z faoliyatini o'rganishda o'z faoliyatini o'rganishda o'z faoliyatini mantiqiy xronologik ketma-ketlikda o'z faoliyatini olib borishi kerak degan fikrga keldi. Demak, F. Guen chet tilini o'zlashtirish jarayoni shunga o'xshash tarzda o'tishi kerak degan xulosaga keladi. Bunga asoslanib, u o'z usulining quyidagi asosiy qoidalarini yuboradi: tabiiy tilni o'rganish odamning his-tuyg'ularini ifoda etishga asoslangan; O'qishning asosi so'z emas, balki taklif bo'lishi kerak; Tilni o'rganishning asosiy va asosiy tilini o'rganish va yozish va yozmaslikning asosiy va asosiy tilini tashkil qilish, eshitish qobiliyatidir. Tabiiy usulning asosiy vakili M. Uolter edi. U talabalarning faol faoliyati bilan chet tilida o'qigan, atrofdagi dunyoni idrok etishning sezgir tomoniga katta ahamiyat berish.

Shunga ko'ra, u o'quvchilarni o'rganilgan til bilan tanishtirishni o'rganishga harakat qildi. Agar dastlabki bosqichda til materialini o'zlashtirishda ularlarning harakatlari va sharhlariga, keyinchalik kuchlari va izohlariga asoslanib, talabalar ma'lum bir belgilarni tasvirlab berishdi. Shuni qayd etilmasligi kerakki, M. Valter birinchi bo'lib lug'at boyitish uchun vosita sifatida guruhlarda amalga oshiriladi. Shunday qilib, u Sinonimlar va Antonim printsiplari oid so'zlarni so'zlab berdi, so'zlarga ko'ra, bitta so'zlarga ko'ra. Assotsiatsiyaning qo'llab-quvvatlashining kuchayishi bilan bog'liq bo'lgan assotsiatsiyani yodlash uchun asoslarni yodlash asoslari assotsiatsiyani qo'llab-quvvatlashga kuch ortdi. Tabiiy usul asoslarini qisqacha ko'rib chiqishni yakunlash ta'kidlash kerakki, u etarli ilmiy asosga ega bo'lmagan bo'lsa ham, u hozirgi kungacha bo'lgan uslubiy uslubga juda ko'p narsa qildi. Birinchidan, shuni ta'kidlash kerakki, tabiiy usul vakillari so'z birikmalarini uzluksiz semantizatsiyasi tizimini taklif qilishdi: mavzu, uning tasviri, yuz ifodalari yordamida harakatlarning namoyishi; Sinonimlar, antonimlar yoki ta'riflar bilan so'zlarni oshkor qilish; Kontekst bilan ochish qiymati. Semantatsiyaning barcha barcha usullari ko'plab uslubiy ko'rsatmalarga ega bo'lib, bizning texnikani kiritdi. Albatta, zamonaviy texnika M. Valter tomonidan taklif etilgan turli guruhlarni, birinchi navbatda, so'z birikmalarini, birinchi navbatda tematik printsiplarga kiritish usullaridan biri sifatida foydalanadi. Bularning barchasi tabiiy usulning merosi yo'qolmaydi, degan fikrda. Tabiiylik asosida to'g'ridan-to'g'ri usul paydo bo'ldi. U shunday nom oldi, chunki uning tarafdorlari chet tilini va uning grammatik shakllarini va to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) o'quvchilarning ona tilini chetlab o'tib, intilishdi. Psixologlar va tilshunolar to'g'ridan-to'g'ri usulni ishlab chiqishda - fyetor, P. Pasy, Sutit, shuningdek meteristers, shuningdek metveser, Venshd, E. Simono va boshqalar. To'g'ridan-to'g'ri usul vakillari o'zlarini maqsadga muvofiq - talabalarni chet tilini amaliyotga ega bo'lish. To'g'ridan-to'g'ri usulda tarjima usullari, matnni matnni o'qish zarurati bilan ulab, matnni o'qitish zarurati bilan ulab, keyinchalik chet tiliga amaliy egalik qilish ziddiyatli vazifa bilan aniqlangan - og'zaki nutq talabalariga dars berish.

To'g'ridan-to'g'ri usulni o'rganishning uslubiy printsiplari quyidagilarga qisqartirildi.

Treningning asosi og'zaki nutqdan, tabiatning har qanday tili kabi.

Ona tilini va parchasini yo'q qilish va ha.

Fonetika va talaffuz mahsulotlariga alohida ahamiyat berildi, chunki nutqning ovoz tomonini o'zlashtirish, og'zaki aloqa uchun zaruriy shartdir. Materiallarning tahlili to'g'ridan-to'g'ri usul G'arbda bir hil metodologik yo'nalish emasligini anglatadi. Turli xil mualliflar biz bir-biridan farq qiladigan qabullarni topamiz. Shu bilan birga, umumiy xususiyatlar mavjud: ona tili, ovozni rad etish, grammatikaga, lug'atni o'rganish, taklifda lug'atni o'rganish, nihoyat, o'qish va uni qo'llab-quvvatlash uchun fikrlash tarziga e'tibor bermaslik. va hissiy idrok.

G'arbda keng tarqalgan to'g'ridan-to'g'ri pravoslav usulidan farqli o'laroq, bizning mamlakatimizda u biroz boshqacha ko'rinishga ega bo'ldi. XIX asrning boshlarida to'g'ridan-to'g'ri usulda va Rossiya keng tarqala boshladi. Biroq, men, jahon urushi oldidan eski matnli qurolli usulni tanigan juda ko'p mahbuslar ko'p edi.

To'g'ridan-to'g'ri usulning tarqalishi Rossiyada chet tilini o'rganishning mahalliy tilga egalik qilish uchun ijobiy ta'sirini ko'rib chiqish odat tusiga kirdi. Shu munosabat bilan, hatto ipni to'g'ridan-to'g'ri usulning

tarafdorlari ham to'g'ridan-to'g'ri usulning g'arbiy versiyasida mutlaqo chiqarib tashlangan ona tilning taxminini topamiz. Bir qator metodologlar mashg'ulotning dastlabki bosqichida ona tilini yo'q qilish uchun to'g'ridan-to'g'ri usulni tanqid qilishdi. Agar inqilobdan oldingi Rossiyada to'g'ridan-to'g'ri pravoslav usulining tarafdorlari bo'lsa, unda barcha usullar to'g'ridan-to'g'ri usulni tan olib, to'g'ridan-to'g'ri usuldan foydalanish xususiyatlarini aniqladi. Rossiyada. Birinchidan, bu davrning usullari uchun ona tilidan semantsiyani semantsiyasi va monitoring vositasi sifatida ko'proq foydalanish kerak. Ikkinchidan, rus sharoitida ona tili bilan taqqoslaganda ruxsat etilgan. Uchinchidan, metodologlar ta'kidlashicha, chet ellik bosqichni o'rganishda ona tildan foydalanish boshlang'ich bosqichda ishlatiladi, keyin u tobora pasayib bormoqda.

To'g'ridan-to'g'ri usulning "rus versiyasi" ning paydo bo'lishi ikki sababga ko'ra. Birinchidan, rossiyalik va G'arbiy Evropa tillarida kelishmovchiliklar asosiy rol o'ynadi. So'nggi bir-birimizning yaqinligi bir-birlariga yaqinlik talabalar o'rganishni o'z ona tiliga qiziqitmasdan o'rganishga imkon berdi. Taqqoslang: bu kitob (qo'l) va das istol Xuch (einli qo'li). Rossiya tomoshabinlarida bu mumkin emas. Ikkinchidan, pedagogik an'analar KDDan boshlanib, alohida ta'sir ko'rsatdi. Ushinskiy. Chet tillarini o'rganish an'anasida ushbu xususiyatlar texnikaning yanada rivojlanishiga ta'sir ko'rsatdi.

Birinchi jahon urushi tugaganidan keyin to'g'ridan-to'g'ri usulni o'zgartirishga harakat qiladi. "Palmer metodikasi" deb nomlangan texnikaning tarixiy yo'nalishini yaratgan ingliz tili o'qituvchisi va metodisti Xarold Palmer (1877-1950).

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati

1. Муминова, Ф. М. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish /
2. Ф. М. Муминова. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2020. — № 18 (308). — С. 590-592. — URL: <https://moluch.ru/archive/308/69404/> (дата обращения: 16.12.2021).
3. Jalolova, M. (2021, May). SENSORY DEVELOPMENT IN PRESCHOOL AGE. In Archive of Conferences (Vol. 25, No. 1, pp. 153-157).
4. Джалолова, М., Рахманова, Э. Ю., & Косимова, Х. Н. (2021). ВОСПИТАНИЕ СЕНСОРНОГО ВОСПРИЯТИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА. Scientific progress, 1(6).
5. Djalolova, M., & Mamajonova, S. (2020). THE PROBLEM OF LEARNING CREATIVE THINKING IN PRESCHOOL CHILDREN. Theoretical & Applied Science, (4), 176-178.
6. Djalolova, M., & Karimov, D. (2020). DEVELOPING CREATIVE THINKING IN CHILDREN. In Психологическое здоровье населения как важный фактор обеспечения процветания общества (pp. 250-253).
7. Djalolova, M., & Omonov, S. (2019). Development of creative thinking in children. Proceedings of The ICECRS, 4.